

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: **Dr. KUN BÉLA** és **Dr. RÉVÉSZ IMRE.** Főmunkatárs: **Dr. SZÁSZ IMRE.**

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A bizonságtévő lélek.

János 15, 26: Mikor pedig eljő majd a Vigasztaló, akit én küldök néktek az Atyától, aki igazságnak Lelke, aki az Atyától származik, az tesz majd én rólam bizonságot.

A Lélek bizonságot tesz, tanuskodik rólam — így jelöli meg a Szentháromság harmadik személyének munkáját a Szentháromság második személye, a Fiú. Gondolkoztatok-e már azon, hogy tulajdonképpen miért volt szükség pünkösdre? Hiszen az angyali ének megzendült már a bethlehemi mező felett és a csillag megállott már a bethlehemi jászol felett. A váltáság munkája, az Egyszülöttnek egyszeri és tökéletes áldozatával, már nagypénteken végbe ment. Az Atya az ő Fiát már a húsvéti csodák csodájával Messiásnak, a világ Urának és az élet Fejedelmének bizonyította meg s isteni dicsőségét már áldozócsütörtöki mennybeemeltetésével nyilvánvalóvá tette a tanítványok, a hívek előtt. Miért kellett hát még ezeknek csendesen, türelmesen, alázatosan megvárniok az Atyának ígértét, pünkösdöt, a Lélek kitöltését, mielőtt elindulhattak volna tanuskodni róla egész világ előtt?

A feleletben egész keresztyén hitünk és életünk legmélyebb titka és ereje benne rejlik. Senkinek sincs addig igazi karácsonya és nagypénteke, húsvétja és áldozócsütörtöke, míg nem volt igazi pünkösdje. „Senki nem mondhatja Jézust Úrnak, hanem csak a Szentlélek által.” Senki addig valódi, az életét átformáló s őt magát is tanuvá tevő hittel nem hihet abban, hogy Krisztus öneki is eljött, őerte is meghalt, őt is megváltotta s az ő számára is megnyitotta a mennyet, amíg erről maga a Szentlélek Isten bizonságot nem tesz, mennyei hitelű pecsétes tanúvallomást nem ad az ő szívében is. Nem úgy áll tehát a dolog, hogy magunk szánjuk el magunkat a Krisztusban való hitre és az ő követésére. Keresztyén hitünk és keresztyén életünk Isten legszemélyesebb műve, szabad, irgalmas

ténye, kegyelmi ajándéka mibennünk. Nem úgy leszünk keresztyénekké, tanítványokká, bizonságtévő hívekké, hogy egy szép napon okos mérlegelés vagy hirtelen felindulás alapján, magunktól kiinduló egyéni döntéssel igazat adunk a Bibliának és elfogadjuk benne az élő Istennek hozzánk szóló üdvözítő kijelentését. Nem, nem — a Biblia holt betű számunkra mindaddig, vagy legföljebb csak történetileg érdekes, érzelmileg szép és megkapó irodalom, amíg meg nem szólal szívünkben felőle a *Testimonium Spiritus Sancti*. Isten oly felséges, olyan mindenható, kegyelme oly szabad s független minden emberi erőtől, elhatározástól és befolyástól, hogy Ő nemcsak Krisztust magát ajándékozza minékünk, hanem egyedül az Ő kegyelme teljességének ajándéka, Szentlelkének souverain munkája bennünk a Krisztusban való hitünk is.

A pünkösd tehát egy nagy, életdöntő kérdés elé állítja a keresztyén embert. *Micsoda és kicsoda tenéked a Krisztus?* Szép, megindító, könnyeztető történet? Eszme, amely föllekesít, emlék, amely meghat, példa, amelyet követni szeretnél, egyházi tan, melyet engedelmesen elfogadsz, szent látomás, amely boldog sejtelmeket kelt benned a sirontúli élet felől? Nagyon jó, hogyha mindez így van — de hogyha mindez csak így van, akkor még nem jutottál el pünkösdig, akkor még a Krisztus csak *van* a te számodra, de akkor még a Krisztus nem a *tiéd*. A tiéd csak akkor lesz a bethlehemi bölcső, a golgothai kereszt, a nyitott sír és a megnyílt mennyország, amikor a Szentlélek tanuskodni kezd a szívedben: igen, Ő a te Urad és a te Királyod, Ő a te sorsod és a te életed, Ő a te üdvösséged, Ő a te Istened. Önélküle számodra az élet értelmetlen igavonás, sorsod kegyetlen és megfeythetetlen átok, bűnöd halálos végzet, halálad reménytelen sötétség, véged örök kárhozat.

Vettél-e Szentlelket, keresztyén ember? Ez a pünkösdői kérdés azt jelenti: *valóság, élet-e a keresztyénséged?*

R. I.

EGYHÁZ

Válasz dr. Nemes Andor úrnak.

Csak ritkán történt meg velem, hogy valamelyik közérdekű ügyben igénytelen felfogásomat papírra téve, saját kezdeményezésemből e nagybecsű Laphoz közlésre cikket beküldtem volna. Nem emlékszem reá, hogy valaha megessett volna rajtam, hogy a szerkesztőség helyet ne adott volna közleményemnek. A Lap nagyra-becsült szerkesztőségében, mint a közérdekű fontos kérdésekben irányító faktorban mindenkor megvolt a belátás, hogy ha nem volt mindenben egy véleményben a közlemény írójával, a cikk után megtette idevonatkozólag a szerkesztői megjegyzést. Nagy volt azért nyugodalmom, sőt örööm, hogy a Debreceni Protestáns Lap 10. számában érdemesnek tartotta a szerkesztőség soraimat a közlésre, mégpedig minden észrevétel nélkül, látván a közreadásban azt, hogy igazságos ügyben szólaltam fel. Azonban dr. Nemes Andor úr nincs velem egy véleményen. E lap 13. számában megjelent cikke bántó kitételeken kívül tele van téves felfogásokkal. Az én cikkemnek egyetlen állítását sem tudja elfogadható érveléssel megcáfolni. Hosszas töprengés után tudtam elhatározni magamat válaszára.

Nagyon érthetően jelentettem ki, hogy ezek a beruházási kényszerek a szó szoros értelmében fizetés-csonkítások, hogy a megváltási összeg, az érték meghatározása nagyon kényes dolog. Ez ám a valóban az *egyoldalú eljárás*, midőn egy harmadik ismeretlen fél terhére két

érdekelt fél beavatkozásával fizetni való összeg kerül megállapításra.

Reá mutattam arra a felette súlyos helyzetre, melybe a kezdő lelkész jut a beruházási költség megtérítése következtében, midőn anélkül is ott vár reá az országos lelkészi nyugdíj-intézetbe beszolgáltatandó 33%-os belépési járulék. Huszonhét évig kezeltem a debreceni egyházmegyében az országos lelkészi nyugdíj-intézeti járulékok pénztárát, bőséges alkalmam volt meglátni, hogy milyen erőfeszítésbe kerül csak ennek is a befizetése. A késedelem egy esetben sem a nem akaráson alapult, hanem a teljes lehetetlenségen. A szegény lelkész a pénztárnoki és esperesi sürgetésekre csak úgy izgult, pironkodott, végtére is nem tehetett egyebet, mint kölcsönt kellett felvennie a járulék befizetésére. Eladósodik s évek hosszú során át sem tud kigázolódni a bajból. Pedig talán még bútorzatra is van szüksége, addig is, míg családot alapíthat, könyveket is kell vásárolnia, mert míg káplán volt, addig principálisa könyvtára rendelkezésére állhatott. Hivatkoztam még arra az áldatlan feszült viszony kialakulására, amikor az előd és utód közt egy egész életre kiható elhidegülés következik be. Nagy nevekkel tudnék szolgálni, amit azonban az ildomoság miatt kerülnöm kell. Érintettem, hogy itt az alku felette egyoldalú vonalon halad. Szóval tettem, hogy a presbiterium nem is sokat törődik a kérdéssel, csak az egyháztagokra ne háruljon újabb teher. Arról is megemlékeztem, hogy az állást kereső ifjú ember nem sokat gondol a pályázati feltételek terhével, csak hogy valahára álláshoz juthasson. Mindezekre az érvekre dr. Nemes Andor úr nem ad semmit, olyan diófa-ültetésről citál verset, amelynek semmi

TÁRCA

Ki hitte volna!?

Pár esztendővel ezelőtt történt.

Feleségem egészsége bizonyos aggodalomra adott okot. Elmentem vele Debrecenbe, a Nagyerdő tölgyfái között épült klinikára.

A klinikán akkor még jóval biztattak. Egyik orvosprofesszorral való beszélgetésem után, szemügyre vettem a pavillonok sorát. S megállapítottam, hogy ahol harminc évvel ezelőtt a bölcsészettörténetet tanultam, ott most a belgyógyászati pavillon áll; ahol a dogmatikát tanultam, ott most a szemészeti osztály van; ahol a vallásbölcsészetet tanultam, ott most a nőgyógyászati klinika.

— Csodás fejlődés, haladás — tűnődtem magamban.

— Lám! — mondtam egykedvűen — három évtizeddel ezelőtt mindezeket ki hitte volna?!...

*

Most a télvégén újból fel kellett keresnem a Nagyerdőt. Bús sejtelmek között mentem feleségemmel az egyik pavillonba, ahol egyik orvos-professzor súlyos műtétről beszélt. Feleségemet visszatartotta s engem elbocsátott.

— Majd pár nap múlva tessék visszajönni, mondá előttem.

Szomorúan ballagtam a Nagyerdő tölgyfái között. Eszembe jutott sok minden. Ifjúságom, debreceni diákéveim. Hej! — tűnődtem fájdalommal szívvel — ha három évtizeddel ezelőtt, valamelyik deákori barátom azt mondta volna: Itt fogod járni a szenvedésnek, a Golgotának útjait, de nagyot néztem volna.

— Tréfa az egész! csak ezt mondtam volna.

De gyarló, de rövidlátó az ember — állapítottam meg magamban. Harminc esztendővel ezelőtt mindezeket ki hitte volna?!...

*

Sürgöny érkezett hozzám. Azonnal indultam, hogy feleségemet — ha halva is — viszontláthassam. Valaki a parókia kapujából e sza-

köze a beruházási költséghez, mert az majd örökségképpen száll az utódokra. Eszembe jut gyermekkori olvasmányom (úgy 75 évvel ezelőtti időből), amely szerint Nusirván persa király birodalmában történt utazása alkalmával, öreg emberrel találkozott, aki diófát ültetett. Szóba állott vele s csodálkozását fejezte ki, hogy ilyen vén ember letére diófát ültet. Az öreg ügyesen válaszolt, hogy ha ő nem is ehetik a fa terméséből, majd ehetnek utódai. Nusirván elrendelte a kincstárnokának, hogy az öregnek adjon egy erszény pénzt. Erre a faültető azt mondta, lám: ő olyan fát ültet, mely már az első évben is gazdagon gyümölcsözik. Nusirvánnak nagyon megtetszett az ötlet s újabb erszénypénzt utalt a faültetőnek. Ez pedig tovább szötte a megállapítást, hogy t. i. az ő ültetett fája kétszer is terem egy évben, amire még egy újabb erszénypénzzel könnyebbült a királyi kincstár. Ezzel aztán tovább sietett a király, mondván, hogy ha még tovább szaporítja a szót, kiürül a kincstára. No már arról meg vagyok győződve, hogy dr. Nemes Andor úr egyet fog velem érteni legalább abban, hogy a beruházás költségével terhelt új lelkész aligha fog a Nusirván kincstárával rendelkezni. Dr. Nemes Andor úr ott tévesztette el dolgát, mikor az én érvelésem olvasása után azt tehette fel rólam, hogy a gyümölcsfatenyésztés ellen akartam szót emelni, mert hiszen az ültetésért ő igen lelkesedik. Ezért aztán szegényes, kietlen, sívó-homokos, kavicsos paróchiáról tesz említést. Nem tudhatom, hogy hol látott ilyen paróchiákat. A tiszántúli egyházkerületnek cca 83 paróchiáján fordultam meg, Körösmezőtől Temesvárig, jártam Erdélyben Magyarigentől, Nagyenyedtől a Dunántúlon Balatonfüredig, hol

többek között Arácson gyönyörűséges faiskolát, redélyezett gyümölcsöst láttam, de olyan paróchiát, amelyre ezek a jelzők reá illenének, sehol sem láttam. Ezek a bíráló kifejezések csak frázisok lehetnek s teljességgel nem érvek ellenem. De ha volnának is ilyen paróchiák, paradicsomokká nem a beruházás megtérítésének kecsegtetésével lehet átvarázsolni. Megvan annak a maga módja, mit a magam esetével bizonyítok, minek elmondása ne legyen dicsekedés, hanem inkább példaadás. Áldott emlékeztető édesatyám a maga paróchiájának udvarát a maga költségén akáccal és eperfával ültette be. Tízéves gyermek lehettem, amikor édes atyám az általa nevelt fehér eperfácskából (morus alba) jó csomó csemetét adott kezemhez azzal a meghagyással, hogy rakjam körül vele a templomot. Megtettem. A kis eperfák szépen megnőttek s cca 72 év elteltével örömkönnyekek közt karoltam át néhány még ma is élő példányát, midőn pár évvel ezelőtt ott megfordultam. Ez a lelki öröm már csakugyan spirituális mozzanat volt a faültetés terén, de mindezekért nem fordultunk semmi materiális gondolathoz. Nem világos előttem, hogy mit érthet dr. Nemes Andor úr mindjárt közleménye elején akár spirituális, akár materiális igazolás alatt, éppen a fatenyésztéssel kapcsolatban, de igen távol a szóbanforgó beruházás kérdésétől, lehet találni úgy spirituális, mint materiális tekintetet, de éppen nem a dr. Nemes Andor úr elgondolása szerint. Állításomat bizonyítani is tudom, a példát a magam életéből veszem. Debreceni hittanhallgató koromban történt, hogy édesatyám elkeseredve panaszkolt, hogy hegyi szőlőjének lazáján elültetett csemetefáit elültetés után néhány nap multán következetesen ellop-

vakkal küldött vissza: Tiszteletes asszony meghagyta, hogy abban a fekete ruhában temessék el, amelyikben a templomba járt.

Egy kis csomagban elhelyeztem a fekete ruhát. Könnyű csomag volt. De mégis irtózatossan nehéznek tetszett nekem. Mintha az egész világnak bűjút, baját, terhét, keserűségét, gondját, nyomorúságát; az életnek minden kegyetlenségét nekem kellett volna hurcolnom a Nagyerdőn.

Ha valaki harminc esztendővel ezelőtt azt mondta volna: Sírva fogsz még itt járni a tölgyfák alatt... Reád nézve egy élet, egy világ fog itt megsemmisülni... Bizonyára azt mondtam volna: Csak tréfa, mese az egész!

Harminc esztendővel ezelőtt mindezeket ki hitte volna?!

*

Most aztán a temetés után sokszor eltűnődöm: Mi történt velem s mitévő legyek?!

Itt járt a halál angyala. Kirabolt, megfosztott valakitől. Nézem a szomorú relikviákat, egy-egy kendőt, ruhadarabot, nagy szorgalom-

mal bevégzett nőikézimunkát, titkon könnyezve, sírva.

De néha mintha szellem járna itt s így szólna hozzám: Hát ilyen ember vagy? Ilyen kishitű, csüggeteg, pogány?! Eredj a budhista zarándoksereggel Benaresbe! Mit hirdeted itt annyi koporsó felett s minden húsvétkor Jézust, az örökéletet, a feltámadást?!

Megnyugszom lassanként. Látom a világ legnagyobb alkotójának felséges munkáját; látom a fákon a rügyeket, a zöldelő pázsitot, mezőt; látom kikeletkor az újraéledő, mosolygó erdőt; látom temetések után a keresztelésre felküldött mosolygó csecsemőt...

Fülembe cseng az a pár szó, amit a Nagyerdőn annyiszor átéreztem: Ki hitte volna!!

Óh hiszem, hogy lesz idő, amikor a ma élők s mindazok, akik régen meghaltak, ott lesznek az Úr trónja előtt. Lesz idő, amikor majd sokan így sóhajtanak: Én, Uram, én Istenem, mindezeket ki hitte volna?!....

Baráth Imre.

kodják. Tanakodtunk a baj orvoslása érdekében. Megállapodtunk abban, hogy faiskolát alapítunk, mert sem az egyháznak, sem a községnek nem volt alkalmas területe faiskola létesítésére, de meg a tanító urak sem igen lelkesedtek érte. Kellő előkészület után a paróchia nagy kertjében sok vadoncot neveltem, azokat beoltottam s pár év elteltével a faluban kihirdettük, hogy néhány oltványt minden jelentkezőnek díjmentesen ajándékozunk. Több száz oltvány fogyott el csakhamar s kb. 40 darabot meghagytunk magunknak, ezeket a kiosztás után azonnal elültettük hegyi szőlőnk lazájára. Eljárásunk csattanója ekkor következett be, ezentúl egyetlen ültetésünket sem lopták el, sőt mikor a kiosztott csemeték már termésnek indultak, több gazda kóstolót hozott hozzánk kosárszámra. De tovább megyek, a békési gimnáziumban mint rendes tanár állottam szolgálatban. Az iskolafenntartó egyház 1200 □-öl területű földet bocsátott rendelkezésemre, hogy azon faiskolát létesítsek s a növendékeket a fatenyésztésre oktassam. Még zilahi gimnáziumi tanuló koromból vettem az instiktust, hol minden osztálynak meg volt a maga kertje. Az osztálytanár vezetése alatt ástunk, kapáltunk, ültettünk és oltottunk. Az én növendékeim anynyira megszerették a faiskolai foglalkozást, hogy fegyelmező eszközként a hanyag tanulót azzal fenyegettem, hogy a közelebbi szerda és szombat délután nem viszem ki a kertbe. Íme egy spirituális eredmény. Csak még egyet. A 90-es évek derekán, amikor mint kollégiumi háznagy szolgáltam a kollégiumot, látva, hogy a tanítóképzőbeli ifjak semmi gyakorlati oktatásban nem részesülnek, az akkori képzőintézeti igazgató, a nagyemlékű Joó Istvánnál jelentkeztem, hogy kész vagyok a Kollégium kertjében az ifjakat a gyümölcsfa, tenyésztésben gyakorlatilag oktatni. Az igazgató örömmel fogadta ajánlatomat s munkálkodásomról az egyházker. közgyűléshez elismerő jelentést terjesztett fel. Azt is megemlíthetem, hogy tiszttársammal Agárdy Lajos kollégiumi pénztári tisztviselővel méhészetet tartottunk fent, melyet a tanítóképzőintézeti ifjaknak bemutattunk. Sajnos, hogy az iskolafenntartó testület körében nincs meg mindenütt a kellő érzék az iskolai növendékek részére a faiskolai gyakorlat el-sajátíttatására. Pedig a növendékek ilyen irányú foglalkoztatása a leghatékonyabb eszköz arra, hogy bennök a *tulajdonjog szentségének tiszteletben tartását felkeltse*, mit hazulról és iskolából magától értetődőleg kivisz magával az életbe. Az itt felvetett gondolatokkal a kínálózó alkalmak idején az illetékes köröknél sokszor előhozakodtam. Vajha ne hangzottak volna el azok figyelem nélkül a pusztában.

Annak a beruházásnak a kérdésében egyik ügyvéd ismerős találóan jegyezte meg, hogy a paróchia területén elültetett gyümölcsfa bizonyos idő múltán már nem is olyan ingóság, melyet az ültető onnan elvihetne. A gyengébb-

fél védelmére írott közleményt ne támadjuk. Jobb lesz, ha körül nézünk magunk körül s ha valahol sívó-homokos, kavicsos paróchiára találunk, hassunk oda, hogy a fatenyésztésben hanyag férfiút buzdítsuk saját nevelte fákkal paradicsommá varázsoltatni a sivatagot, aztán üljön boldog éveken át annak árnyékában, élvezze ízes gyümölcsét, de nem a beruházás teoriájának a kihasználásával, ne keresse senki az érdemet vagy a feltűnést abban, hogy pomológiával altruisztikus készséggel sokat foglalkozott immár 82 éves öreg szolgáját az úrnak szubjektív egyoldalúsággal, nyomasztó emlék alatt állással vádolja meg. A méltányosság és igazság követéséből indultam ki, a súlyos fonák helyzetre akartam felhívni a közfigyelmet. Ezzel csak kötelességet teljesítettem. Megérdemelt respektussal viseltetem a doktori tudás fokozatai iránt, de nem tévedek, ha azt állítom, hogy ami hivatásunk körében nagy szükség van még egy másik fontos tudás-fokozatra, melyet doctorátus vitae elnevezéssel lehet körülírni. Ezt is megszerezheti mindenki, de meg az idő magától is meghozhatja azt, quod faxit Deus.

Iorgolányi Rózsa Sándor,
volt szilágynagyfalusi lelkész,
ny. egyházker. és koll.
pénztárnok.

**Református községekben minden község-
házán készülő okmányra árvabélyeget! Egy-két
fillérből hegyre várat így építhetünk.**

TUDÓSÍTÁS

Készülés a közgyűlésre.

Az egyházkerületi közgyűlést előkészítő bizottságok e hét folyamán tartották üléseiket. Megkönnyebbülten érezzük magunkat ez ülések után, mert ha a közgyűlés is azon az úton halad, amelyet a bizottságok követtek — ez pedig valószínű —, ha nagy önmegtartóztatások és további munkavállalások árán is, reménykedve tekinthetünk a ránk következő időkre.

*

Természetesen az anyagi kérdések érdekelték leginkább bennünket. Hiszen jórészt ezektől függ ma minden. Tervünk, kedvünk, vágyunk, munkabírásunk csak van ma is, de mit ér, ha szárnyat szeg a szegénység.

A kollégiumi gazdasági tanács hozza a számadást és költségvetést. A számadás ötven-ezer pengő hiánnyal zárul, a költségvetésben hatvanezer pengő hiány van előirányozva. S még jó, ha ezt is eltudjuk érni, hiszen a bevételek ma felettébb bizonytalanok. Vajjon tudják-e a szülők taníttatni a gyermekeiket s vajjon tudnak-e a haszonbérleők fizetni?

Nyugtalan érzés uralkodik a lelkeken, itt-ott egészen csüggeteg hangot is hallunk, ami, azonfelül hogy riadalmat okoz, nem is való keresztyén ember szájába. Keresztyén embernek tudni kell, hogy Isten nem hagy el és hogy Ő szent Felsége bizonyára nem azért tartotta meg sok század veszedelmei közt a magyar református egyházat, hogy most garasok hiányával fojtsa meg.

*

Az Úristen azzal is gondoskodott rólunk, hogy ezekben a szomorú időkben olyan világi vezetőt állított az élünkre, akit nem nagy képzelet, hanem határozott, sőt, ha kell szinte zord realitás vezérel. Bizonyára neki is fájdalmat okoz egyik-másik elhatározásának végrehajtása, de nem alkuszik, mert tudja, hogy az első engedmény után nemcsak a második, hanem a tizedik is következik. Kérlelhetetlenül kezeli a vörös ceruzát s húzza át mindazokat a kiadási tételeket, amelyek egyáltalán mellőzhetők.

Néha magunk is megütődünk a szigorúságán. Talán ezt vagy azt mégis kimélni kellett volna. De mikor végére érünk a munkának, mindenki megkönnyebbülten sóhajt fel; a hatvan ezer pengős deficit lecsökkent tizenhét ezerre, amennyit az egyházkerületi pénztártól lehet kölcsön venni. Hála Istennek, mégis csak jó volt az a szigorú ceruza.

Valaki örömsugárzó arccal jegyzi meg: Hiszen ennyi deficitet a búza árának emelkedése esetén a haszonbértöbblet is eltüntet. Lám csak. Ha a doktor bácsi kemény kézzel végzi a gyógyítást, fáj ugyan, de amint vége van a kezelésnek, mingyárt felcsapong az életkedv és életremény.

*

Sok gondot adott a polgári iskola ügye. Több ízben is végig kellett hallanunk a bizonyítást, hogy a polgári iskolára szükség van és hogy a református szülők kívánják a Kollégiumba járattatni a gyermekeiket. Mindezt anélkül is tudtuk. A református polgári fiúiskola szükséges és hasznos-volta tekintetében nem volt sohasem nézeteltérés. Amikor a püspök úr egyik újévi beszédében a debreceni polgárok érdekeinek szem előtt tartásával a polgári fiúiskola létesítésének gondolatát felvetette, ez a lap vezércikkben ünnepelte a nagyszerű elgondolást.

A kérdés csak az, hogy a feltétlenül szükséges református polgári fiúiskolát megcsinálhatja-e a Kollégium a mostani viszonyok között. Nem az a jelentős, hogy a kollégiumnak nem feladata egy ilyen első renden helyi szükségletet szolgáló intézmény fenntartása. Hiszen évi négy-ötezer, vagy akár évi nyolc-tízezer pengő terhet elvállalhatna a sokszázezer pengős költségvetésű kollégium a sok jóval támogató Debrecen város és Debrecen református polgársága érdekében. Ha tudniillik normálisak volnának a viszonyok és ha az iskolafenntartás elvállalása nem jelentené semmi esetben sem a

most megszabott terhek növekedését. De ki tudja ma, hogy a most folyó segélyek jönnek-e holnap is és ki meri mondani ma, hogy a kollégiumnak nem is négy-öt, hanem csak egyezer pengője is van, akármiféle célra, amikor a legzordonabb takarékoság mellett is tizenhétézer pengő a költségvetési hiány.

Még mindig folynak azonban tárgyalások a kereskedő társulattal és a várossal. Ha ezek a tárgyalások kedvezően végződnek, akkor marad a polgári iskola. Ha nem, akkor 1935-re fel kell mondani a tanároknak és az iskola megszűnik.

*

Másik súlyos és lehangoló probléma a könyvtaré. Nincs semmi pénz rá. A könyvtár-igazgató tiszteletdíja megszűnik, a könyvtári tiszteket elbocsátják, illetőleg a gimnáziumba osztják szolgálattételre, az altiszt egy ideiglenes szolgáló helyén eljáró lesz. A kollégium nagy kincsére pedig rázárják az ajtót, mert sem gyarapítására, sem kezelésére nincs pénz. Jó, hogy az eddig keletkezett adósságot három évi kilenc ezer pengős részletekben ki tudjuk fizetni.

Tavaly, mikor szó volt a nagy könyvtárnak az egyetem kezelésébe adásáról, nagyon szép kijelentéseket hallottunk arról, hogy a magyar református társadalom minden erejét megfeszítve is megmenti ezt a könyvtárt a kollégiumnak. Még számításokat is hallottunk, hogy milyen kicsibe kerülne az egész. Sajnos, nem jött erre a célra sem a szépen szónoklóktól, de még másoktól sem egyetlen fillér sem. A kollégium pedig mégis csak első sorban iskola: fizetni kell a tanárokat s segíteni a szegény tanulókat.

*

A szegény tanulókról gondoskodás sem kis probléma. A bentlakásban és a konviktusban csak az alsófokú, a nagyobb kedvezményt adó helyek telnek meg, a magasabb díjfokokozatokra nincs jelentkező. Inkább kiviszik a szülők a gyermekeiket, sokszor kevéssé kedvező körülmények közé, mert így kevesebbe kerül, mint ha a legfelső díjfokokozatot fizetnék. Ennek viszont az a következménye, hogy a kollégium a jótéteményekre alaposan ráfizet, mert a jótéteményes helyeken levők természetesen nem fizetnek annyit, amennyibe kerülnek.

Most tehát az a gondolat, hogy a legmagasabb díjfokokozatot le kell szállítani olyan mértékre, hogy annyit fizessenek, amennyibe belekerülnek és viszont, a fizető díjfokokozatba lehetőleg minél több gyermeket venni el. Így aztán nem lesz olyan kedvezőtlen az arányszám a fizetett összeg és a bekerülési költség közt, mint most.

Azonkívül is lesz változás az internátus életében. A helyettes tanárok lakáspénz helyett lakást fognak kapni a kollégiumi épületben. A bölcsészethallgatók és hittanhallgatók egy részének a gimnáziumi tanulók között elhelye-

zése pedig azt fogja eredményezni, hogy ilyen módon a felügyelet és vezetés intenzívebbé válik.

Valószínűleg jelentékenyen növekedhetik a bentlakosok száma. Az egyetem kiköltözésével megüresedő helyiségekből néhány nagyobb tanteremnek kell átadni a tanítóképzőintézet és esetleg a polgári iskola részére. De a helyiségek túlnyomó része mégis csak az internátust gyarapíthatja.

Püspök úr kezdeményezésére a régi, bensőséges és puritán diákélet bevezetése van tervbevéve. Ez pedig nemcsak a mai viszonyok gazdasági állapotára tekintettel jótékony, hanem az ifjak egész lelki strukturájának kialakulására mérhetetlenül kedvező.

*

Változás lesz a gazdasági ügyek intézésénél is. Van idevonatkozóan radikális terv is, de az, lehet, nem vezet eredményre. Ellenben az egyszerűsítésnek egy mozzanata már mindenesetre bekövetkezik: a Márk Endre nyugdíjba vonulásával megüresedő egyházkerületi és kollégiumi ügyészi állást nem fizetéses állásként töltik be. Jó nehányezer pengő megtakarítást jelent ez is, és egészen bizonyosan boldog lesz így is az, aki e tisztet elnyerheti, hiszen az adott helyiség, fűtéssel, világítással és irodai szerekekkel, valamint a kollégiumi vagyongazdálkodásban előforduló ügyvédi munkák után járó díj magukban is tisztos megélhetést biztosíthatnak.

Ezt a javaslatot nem azért üdvözöljük nagy örömmel, mert egy némileg luxus-kiadást szüntet meg, hanem különösen azért, mert ebben látjuk az első lépést a régi egyszerű adminisztrációhoz, a felesleges bürokrácia visszafejlesztéséhez való haladás irányában.

K. B.

IRODALOM

Megrendelési felhívás. A napokban megjelenik a Gyakorlati Keresztyénség Világmozgalma c. munkám, melyben a stockholmi konferencia történetét, tárgyalt anyagát és a belőle támadt Élet és Munka világmozgalmat ismertetem a magyar protestánsizmus számára. A stockholmi konferencia azokhoz a problémákhoz nyult hozzá, amelyek miatt a legtöbb támadás érte és éri keresztyénségünket. Szembenézett a gazdasági és ipari, a társadalmi és erkölcsi kérdésekkel. Meghatározta a keresztyén egyház feladatait a családi élet, a büntetés, a szórakozás, az alkohol, a nemzet- és fajok közötti érintkezés, valamint a keresztyén nevelés kérdéseiben. Látható tehát, hogy ebben a mozgalomban „majdnem az egész keresztyénségnek egyöntetű programja testesült meg”, amint azt Ravasz László a munkához írt előszavában mondja. A munka ismerteti továbbá a mozgalom hatását a világ egyházaira és mai helyzetét. Bizva abban, hogy a magyar protestánsizmus, éppen a mai nehéz időkben érdek-

lődni fog a keresztyénségnek éppen ezekre a legégetőbb kérdésekre adott feleletei iránt, tisztelettel kérem a munka megrendelését ezen a címen: Makay Miklós okl. református lelkész Pestszentlőrinc, Kolozsvár-utca 34. A könyv ára, 1.50+0.20 P portóért, a könyvben érkező csekkklapon küldendő be.

KÜLÖNFÉLÉK

Olvasóinknak Istenben boldog és idvességes ünnepeket kívánunk!

A debreceni tudományegyetem központi épületének ünnepélyes átadása pünköst első napján megy végbe. Az ünnepélyen a kormány részéről Petri Pál és Szily Kálmán államtitkárok lesznek jelen. Ugyanekkor lesz itt az egyetemi tanárok baráti összejövetele is, valamint a felsőoktatási egyesület évi közgyűlése. Ez utóbbin gróf Klebelsberg Kunó fog előadást tartani. Az átadási ünnep keretében két ifjút sub auspiciis Gubernatoris avatnak doctorrá, és pedig Kerekes Ernőt a jog-, Varga Lászlót pedig a bölcsészettudomány doktorává. A nevezetes ünnepély alkalmából délelőtt 8 órakor a református nagytemplomban ünnepélyes istentisztelet lesz, amelyet dr. Baltazár Dezső püspök végez. Ezen az istentiszteleten jelenik meg az egyetem tanácsa és a tanári testület. Ugyancsak reggel 8 órakor a római katolikus templomban is lesz mise, ahova az egyetem rektora a prorektort és a theologiai dékánt küldte ki az egyetem képviselőjében.

Elekeió. A debreceni református Kollégiumban a pünkösti szent ünnepek alkalmára az elekeió május 9-én délután ment végbe a Sass Béla-teremben. Legációba megy 204 ifjú. Másnap a confirmáción dr. Kállay Kálmán lelkészkepzőintézeti igazgató, egyetemi tanár beszélt a legátusoknak és áldott igehirdetést kívánt. Szóljanak ifjaink a hitben és szeretetben megszegényedett és lelkét eltékozolt világban a Szentlélek erejével, hogy élet és békesség fakadjon a magvetésben.

A debreceni vasárnapi iskolások folyó hó 8-án délután tartották évzáró ünnepélyüket a Kistemplomban, ahova a növendékek zászló és csoporttábláik alatt vonultak fel. A bibliamagyarozatot dr. Soós Béla Dóczi-intézeti tanár tartotta.

A debreceni csapókerti egyházrész május 8-án délelőtt 10 órakor az imaházban ösgyűlést tartott, melynek ünnepi szónoka Hegedűs Kálmán nagykeréki-i lelkész, előadója pedig Halász András, az egyházrész vezető lelkésze volt. Délután anyáknapi ünnepély tartatott szeretetvendégséggel kapcsolatban, ahol Hegedűs Kálmán bibliát magyarázott.

Adomány. Néhai Harangi Sándor és felesége született Kállai Erzsébet még 1918-ban együtt végrendeletileg a debreceni egyháznak

hagyományozták a Hatvan-utca 42. számú házastelküket és a Reáliskola-utca 4. számú házat felerészében a városi szegényháznak, másik részét pedig a református ispotályi szegényháznak adományozták. Most hogy özv. Harangi Sándorné május 9-én 76 éves korában meghalt, az adomány a református egyház, illetve szegényház birtokába ment. Legyen emlékezetük áldott, példájuk követett.

A debreceni KIE Árpádtéri csoportja jól sikerült ünnepélyt rendezett az árpádtéri egyházrész gyülekezeti termében. Az előadó Uray Sándor lelkész volt, aki az önnevelésről s ezzel kapcsolatban az értelmi, testi és erkölcsi nevelésről beszélt.

Új bibliakör a Piac-utcai egyházrészben. A debreceni Piac-utcai egyházrészben ismét egy új bibliakör kezdte meg működését folyó hó 1-én, amely családi istentiszteletsorozatból fejlődött ki s a Miklós-utcai református elemi iskolában a nyár folyamán is tartja bibliáóráit.

Anyák Napja Debrecenben. Az elmúlt vasárnap (május 8-án) az Anyák Napja méltó érdeklődéssel és hatalmas programmal bonyolódott le Debrecenben. A különböző ünnepségeken mintegy huszonötezer ember vett részt. Valamennyi templomban a szolgáló lelkészek az édesanyai szeretetről beszéltek. A katonák, leventék és a foglyok emléklevelelapot kaptak.

Sajtóvasárnap. A Református Figyelő budapesti egyházi lap május 1-én a sajtóalap javára a Kálvin-téri templomban vallásos estélyt tartott, amelynek keretében Muraközy Gyula olvasott bibliát és imádkozott. A református sajtó jelentőségéről „Lélek és betű” címen előadást tartott dr. Csekey Sándor budapesti teológiai professzor, presbiter. Zeneszámok után Szabó Imre esperes bibliát magyarázott.

A bihari (elszakított) református egyház-megye április 26-án tartotta közgyűlését Nagyváradon Vadai Béla esperes és Telegdi József egyházmegyei gondnok elnöklete alatt.

KIE-nap Szegeden. A szegedi KIE folyó hó 8-án az anyák napjával kapcsolatban kerületi konferenciát és anyáknapi ünnepélyt rendezett. A templomban predikált Bakó László lelkész; az ifjúsági kérdésekről előadást tartottak dr. Illyés Endre és Dobos Károly.

A Magyar Református Külmisziói Szövetség április 22-én a budapesti KIE nagytermében összehívatta a budapesti egyház-megye vallás-oktató lelkészeit és tanítónőit, hogy velük meg tárgyalja, milyen módon lehetne a külmiszió tanítását és részletesebb megismertetését a vallás-oktatókba belevinni. Szabó Imre esperes bevezető előadásában azt hangoztatta, hogy a XX. század lesz az előjelek szerint a magyarok számára a külmiszió százada. A külmiszió hősei életének bemutatásával nagy erőt nyerhet az ifjúság. Az élénk eszmecserét dr. Budai Gergely vallás-oktatói igazgató vezette.

A Kálvineum hajdúböszörményi fiúinternátus új tájékoztatója elkészült. Húsz oldalon nyújt bepillan-

tást a református diákok nevelő otthonának belső világába. A tájékoztató a felvételi módokat és a fizetendő díjakat is közli. Felvételre július 15-ig lehet jelentkezni. Rövid kérvényhez csatolandó a régi növendékek részéről: 1. az évvégi értesítő; 2. nyilatkozat arról, hogy az ellátási díjak befizetéséért a szülő, vagy gyám felelősséget vállal; 3. orvosi bizonyítvány, melyszerint a felvételt kérő növendék olyan betegségben nem szenved, amely a közös nevelést veszélyeztetné. Az új növendékek a felsoroltakon kívül születési anyakönyvi kivonatot is mellékeljenek. A teljes díj egész évre 600 P, 50 P orvosi és beirási díj és 5 kg. jó háziszappan. Lelkészek és tanítók gyermekei 100 P-vel kevesebb ellátási díjat fizetnek, tehát évi 500 P-t. Az ingyenes ellátásban részesülni óhajtó lelkészárva tartoznak csatolni: 1. az apa elhalálzásáról szóló halotti értesítőt; 2. esperesi ajánlólevelet; 3. hatósági vagyontalansági bizonyítványt, melyszerint sem az özvegy, sem az árva vagyonnal nem rendelkezik. Ilyen hiányában mindkét részre vonatkozó telekkönyvi kivonatot. Minden csoportbeli kérvény a Kálvineum Fiúinternátus Igazgatóságához küldendő Hajdúböszörménybe. Lelkészarva kérvényei belül a Kálvineum Főtiszteletű és Nagyméltóságú Igazgatótanácsához címzendők. A fizető növendékek felvételéről július 25-ig, a lelkészarva később nyernek értesítést. Válaszbélyeg csatolása ellenében részletes tájékoztatót, esetleg külön felvilágosítást készséggel nyújt az igazgatóság.

Jubileumi ünnepély. Nagyszabású és meghatározó ünnepély volt április 24-én Kiskerekiben, amelynek keretében ünnepelték Szebeni József kiskereki-i református tanító 50 éves tanítói jubileumát. Az istentiszteleten Végh József esperes tartott ünnepi predikációt. Ugyancsak ő üdvözölte a jubilálót az érmelléki református egyház-megye nevében; a kiskereki-i egyház nevében Lengyel Pál helybeli lelkész szólt meleg hangon; az érmelléki tanítók egyesülete nevében Tóth Zsigmond elnök köszöntötte. Minden áldást kívánunk az érdemes munkásra.

Felvétel a karcagi református reálgimnázium diákokotthonába. A karcagi református reálgimnázium diákokotthona a jövő tanévre előjegyzést már elfogad. Felvételi kérvények július 15-ig nyújtandók be az igazgatóságnál. Modern, családias jellegű internátus, tágas játszótérrel, egészséges tanuló- és hálószobákkal. Állandó tanári felügyelet. A gimnáziumban a kötelező angolnyelven kívül rendkívüli tárgyként francia és görög nyelv is be van vezetve. Havi hatvan pengőért elsőrendű ellátás négyszeri étkezéssel. Indokolt esetben kedvezmény is kérhető. Tájékoztatót készséggel küld a diákokotthon vezető-sége.

Egyház és Misszió a címe annak az erdélyi külmisziói munka lapjának, amelynek első száma a külmiszió barátaihoz szóló körlevél gyanánt jelent meg négy lapon áprilisban. Felhívást intéz a külmiszióért való imádkozásra és adakozásra, továbbá ismerteti az eddig végzett és tervbevetett munkákat.

TARTALOM: R. I.: A bizonytevő lélek. — Tárcsa. — Egyház: forgolányi Rózsa Sándor: Válasz dr. Nemes Andor úrnak. — Tudósítás: Készülődés a közgyűlésre. — Irodalom. — Különfélék.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere**Szlezák László**harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár**BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.**

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RÁVÁSZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormány-díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve, 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.**SESZTINA LAJOS**vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitünő futóképeségű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zslr-bördönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1932-987

**Konfirmációra
legszebb ajándék!**

Dr. Révész Imre: Imádkozó magyar című imakönyve papírkötésben, vörös metszéssel. P 1-20
Ugyanaz egészvászonkötésben, vörös metszéssel. P 2-20
Ugyanaz párnázott díszvászonkötésben, vörös metszéssel P 4-50
Ugyanaz párnázott bőrkötésben, arany metszéssel. P 8-40

**Konfirmációi ajándéku-
legalkalmasabb:**

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom c. kiskönyve. —66 fillér
Uray Sándor: Iskolások imakönyve —24 „

**Konfirmációi
előkészítésre ajánljuk:**

Soltész János: Konfirmációi Káté . . P —40
Dr. Halmi János: Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján P 1—
Nagy István: Debreceni konfirmációs Kis Káté P —20
Dr. Révész Imre: Öntudatos hit. . . . P —60

Konfirmációi emléklap,

kicsi, kétszínű nyomással, darabonként. —08 fillér
Konfirmációi emléklap egyszínű nyomással, darabonként —12 „
Konfirmációi emléklap négy színű nyomással, darabonként —20 „

Kapható:

„MÉLIUSZ“könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedésben
Debrecen, Ferenc József út 26.